

Vermeend

wij in beroep zullen gaan en waarom. Bedrijven zijn natuurlijk vrij om zelf in beroep te gaan. Niettemin zijn wij momenteel bezig met een plan van aanpak op dit terrein.

Mevrouw **Giskes** (D66): Volgens mij zou de staatssecretaris proberen om het zo in te kleden dat bedrijven niet per se in beroep hoeven en toch mee kunnen lopen.

Staatssecretaris **Vermeend**: Dat klopt. Maar in beginsel zijn zij vrij.

De heer **Stroeken** (CDA): Ik had de staatssecretaris nog twee vragen gesteld. Heeft hij voor de Belgische grens eenzelfde doel met betrekking tot de reductie van de accijnzen als voor de Duitse grens? Daarvoor bestaat immers een duidelijk plan. Voorts heb ik gevraagd of de regering, voorzover dat in haar vermogen ligt, in de komende tijd soepelheid wil betrachten indien zich financiële problemen voordoen bij de pompstationhouders.

Staatssecretaris **Vermeend**: In antwoord op vragen van mevrouw Remak heb ik al opgemerkt dat het kabinet alles zal doen, binnen de grenzen van de Europese regelgeving en binnen de grenzen van het Nederlandse recht. Daarbinnen kunnen wij doen wat mogelijk is.

Voor een antwoord op de vraag over België verwijs ik naar het regeerakkoord. Dit is in het algemeen overleg ook uitvoerig aan de orde geweest. Wij kijken niet naar één grens, maar naar twee grenzen, dus naar die van beide buurlanden en niet alleen naar die van Duitsland.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aanstaande dinsdag over de moties te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Destructiewet in verband met de kosten van onschadelijk-making van gespecificeerd hoog-risico-materiaal (26357)**, en van:

- de motie-Eisses-Timmerman over harmonisatie in de EU (26357, nr. 12);
- de motie-Stellingwerf over concurrentieverhoudingen binnen de EU (26357, nr. 13).

(Zie vergadering van 8 september 1999.)

De algemene beraadslaging wordt hervat.

De **voorzitter**: Deze heropening is aangevraagd door de heer Ter Veer.

□

De heer **Ter Veer** (D66): Mijnheer de voorzitter! Ook de heer Poppe had om extra informatie gevraagd. De facto is het zijn inbreng die heeft geleid tot het verzoek om een brief. Bij dat verzoek hebben wij ons aangesloten. Ik dank de beide bewindslieden hartelijk voor hun brief. Deze brief is weliswaar ondertekend door de minister, maar ik besef dat de staatssecretaris zich bewust is van haar rol. Ik hoop dan ook dat zij in het debat over deze brief wil participeren.

De brief bevredigt niet. Om dat uit te leggen, schets ik nog eenmaal kort de situatie. Er is een richtlijn van de Europese Unie die voorschrijft dat wij met hoogrisicomateriaal het een en ander moeten doen. Dat wordt daarin min of meer omschreven, maar deze richtlijn is nog niet klaar. Dat betekent dat wij nu, avant la lettre, doen alsof die richtlijn er al is. Nu blijkt mij uit een rapportage van de Landbouwwraad dat men de omschrijving van het hoogrisicomateriaal wil wijzigen. Het gaat dan niet meer om runderen die ouder zijn dan 12 maanden. Dit wil men terugbrengen naar ouder dan 6 maanden. Dat betekent dat de groep dieren die verplicht moet worden afgevoerd en verbrand, groter wordt. Daarmee wordt dus ook de hoeveelheid materiaal groter.

De fractie van D66 heeft er tijdens de behandeling nadrukkelijk voor gepleit alle op de boerderij gestorven dieren te bestempelen als hoogrisicomateriaal. Zij zijn dus niet meer geschikt om verwerkt te worden tot diervoer en terug te brengen in de cirkel van dierproductie die uiteindelijk leidt tot voedsel. Dat brengt mij bij de situatie die in de brief is omschreven, namelijk dat wij een langetermijnoplossing moeten

vinden voor de te volgen route bij kadavers in het algemeen en hoogrisicomateriaal in het bijzonder. In de gedachtewisseling tussen de heer Poppe en de beide bewindslieden kwam naar voren dat hierbij een onlogische weg wordt gevolgd. Wij brengen eerst alles uit het hele land naar Leeuwarden. Daarna wordt alles, voorbereid en klaar voor de verbranding, naar AVR in Rijnmond gebracht. Ik blijf net als de heer Poppe van mening dat dit onlogisch is. Dat moet anders worden dan nu is voorzien. Juist voor de lange termijn is het nuttig om, naar ik hoop met z'n allen, nog eens te bekijken of wij bij de AVR geen verkleinmachientje in kunnen schakelen. Ik zeg dat expres een beetje badinerend. Ik weet ook wel dat het een grote exercitie is en dat daarvoor enige tijd nodig is, maar het gaat om een oplossing die voor lange tijd zal gelden. Het gaat hierbij immers om een omschreven, te schatten hoeveelheid. Wij moeten niet tot in lengte van jaren onlogische oplossingen volgen of blijven volgen zoals wij nu doen. De heer Poppe zal daarom een motie indienen, die door mij is medeondertekend.

Overigens blijf ik ijveren voor steun voor het amendement van D66. Ik meen dat uiteindelijk allen het erover eens zullen zijn dat wij daar moeten eindigen. Wordt dit amendement verworpen, dan aarzelt de fractie van D66 om voor de wet te stemmen. De oplossing die daardoor wordt bereikt, zal immers heel snel om reparatie vragen. Ik wil ons dat allen besparen. Desnoods wil ik bekijken of wij niet kunnen besluiten om de eindstemming over dit wetsvoorstel aan te houden in het licht van het verschijnen van nadere voorstellen over diervoeders.

Mevrouw **Swildens-Rozendaal** (PvdA): Hoe komt de heer Ter Veer erbij dat wij de wet binnen de kortste tijd moeten wijzigen? Juist de wet biedt namelijk, naar ik meen in artikel 2, zevende lid, de mogelijkheid om juist in lijn van de verwachting van de heer Ter Veer snel andersoortig materiaal aan te wijzen, dus andere dieren of dieren met een andere leeftijd. Als de wet wordt aangenomen, geeft zij juist de mogelijkheid om heel snel in te spelen op de gewijzigde situatie.

De heer **Ter Veer** (D66): Mevrouw Swildens weet dat. Ik weet dat.

Ter Veer

Politiek gaat echter ook om beeldvorming, om het samen een besluit nemen en om voor dat besluit willen staan. Ik herinner mij dat een meerderheid van de Kamer in de discussie in de voorgaande termijn in alle toonaarden heeft betoogd dat vooral kadavers van op de boerderij gestorven dieren waardevol zijn en tot diervoeder opgewerkt moeten worden. Wij moeten het dus met elkaar eens zijn dat dit een onbegaanbare weg is.

Mevrouw **Swildens-Rozendaal** (PvdA): Ik wil deze geschiedvervalsing rechtzetten. Ik heb mijn eigen bijdrage en die van anderen nagelezen in de Handelingen. Ik kan mij niet herinneren dat een van de woordvoerders heeft opgemerkt alle op de boerderij gestorven dieren zo graag in veevoer te willen verwerken. De heer Ter Veer geeft het gechargeerd weer. Ik wil het dan ook tegenspreken. Niemand heeft het zo gezegd, integendeel. Ik heb juist gezegd dat wij ervoor moeten zorgen dat in het diervoer niets terecht komt wat wij er niet in willen hebben. Vandaar ook de door de bewindslieden voorgestelde kaderwet, de brede diervoedernota en de mogelijkheid om in de Destructiewet heel snel in te kunnen spelen in actuele noodsituaties. Ik wil geen nare woorden gebruiken. Ik wil echter zeggen dat wat de heer Ter Veer ons allen in de mond legt, echt gekjokt is.

De heer **Ter Veer** (D66): Mevrouw Swildens heeft in zoverre gelijk dat GroenLinks toen niet heeft meegedaan en dat ook nu niet doet. Op haar woorden inhakend, zou ik willen zeggen dat de oplossing even elegant als simpel is. Als mevrouw Swildens namens de PvdA voor mijn amendement stemt, is er bijna een meerderheid voor dit amendement en hebben wij het probleem in een keer opgelost.

Mevrouw **Swildens-Rozendaal** (PvdA): Voorzitter! Ik maak hier ernstig bezwaar tegen! Dit soort chantagepolitiek voeren wij hier niet! Wij hebben in meerdere termijnen duidelijk gemaakt dat er niet alleen voordelen, maar ook nadelen kleven aan het amendement van de heer Ter Veer. Wij hebben dat breeduit beargumenteerd. Wij hebben allemaal aangegeven hoe belangrijk het is om de stromen gescheiden te houden. Nu wordt de suggestie

gewekt dat als wij niet voor het amendement van de heer Ter Veer stemmen, wij onverantwoordelijk bezig zijn. Ik werp dat verre van mij. Voor de situaties die de heer Ter Veer op het oog heeft, is het aannemen van deze wet van het allergrootste belang.

De heer **Ter Veer** (D66): Daarover verschillen wij van mening.

De heer **Stellingwerf** (RPF): Ik voel mij ook aangesproken. Ik denk dat de heer Ter Veer vooral met zijn eigen beeldvorming bezig is. Hij heeft net gezegd dat politiek beeldvorming is. Daarin heeft hij gelijk. Ik ben met hem eens dat het doel waarover hij spreekt belangrijk is. Daarvoor hebben wij echter een andere weg gekozen. Wij kunnen de regering op dit punt volgen. Ik vind het dus onterecht dat de heer Ter Veer nu het beeld oproept dat het een ons ligt dat er niet meer adequate maatregelen worden genomen. Wij kiezen voor hetzelfde doel, maar via een andere weg.

De heer **Ter Veer** (D66): Wij oordelen niet zelf over de beeldvorming en het succes daarvan. Ik wil de heer Stellingwerf erop wijzen dat de voorzitter van Friesland Frisco Domo en Coberco, de grote zuivelcoöperatie, zijn beklag doet over de politiek die al maar niet tot een besluit komt in het diervoederdossier. Wij worden gevraagd eindelijk klare zaak te maken. Dat beeld wordt gerapporteerd uit een heel belangrijke sector, die steen en been klaagt dat men miljoenen en miljoenen schade heeft geleden als gevolg van de dioxineaffaire. Voor de sector is het nu weer "business as usual", maar er wordt geen besluit genomen.

De heer **Stellingwerf** (RPF): Wij redeneren vanuit een situatie die allang bestaat. In die situatie moet verandering komen. Ik denk dat de regering heeft aangeven dat het ook haar ernst is en dat zij met spoed zal komen met goede voorstellen.

De heer **Udo** (VVD): Is de heer Ter Veer niet van mening dat het juist en vooral bij de door hem in zijn motie aangehaalde kwestie correct zou zijn als de Kamer en de regering eerst uitvoerig spreken met de sector? Dat is het Nederlandse poldermodel, waarin wij voordat er maatregelen

worden genomen een en ander met de sector bespreken. Wij zijn heel goed bezig op die manier. Misschien moeten wij dus wachten tot de minister met de nota komt en wij de hele diervoederkolom met elkaar kunnen bespreken en moeten wij niet al te fragmentarisch een en ander willen toevoegen aan de Destructiewet.

De heer **Ter Veer** (D66): In mijn tweede termijn heb ik gezegd dat dit een onderwerp is waar het poldermodel vooral niet gehanteerd moet worden. Met een kalkoen praat je niet over kerst, en met mensen die wat met dat diervoeder willen omdat ze denken dat ze er nog een grijpstuiver aan kunnen verdienen, praat je niet over die grijpstuiver. In het kader van het poldermodel overleg je bijvoorbeeld met de directeur van Campina. Hij heeft gezegd dat de dioxineaffaire miljoenen heeft gekost en dat wij alles moeten doen om een herhaling te voorkomen. Ik heb in de vorige termijn uitgelegd dat wij nog steeds niet weten of dioxinekippen, gestorven zijnd aan een overdosis aan dioxine, niet alsnog in het diervoer terecht komen. Dat was de korte klap die wij hier hadden kunnen maken.

□

De heer **Poppe** (SP): Voorzitter! De reden van deze heropening is zojuist al aangekondigd door de heer Ter Veer en die hoeft ik dus niet te herhalen.

Sinds 1996 zijn delen van slachtafval en kadavers naar aanleiding van de BSE-kwestie tot gevaarlijk afval verklaard, met de aanduiding gespecificeerd hoogrisicomateriaal, SRM. Dit jaar kwam daar nog de dioxineaffaire bij, die nog eens duidelijk maakt dat wij bij de verwerking van slachtafval en kadavers te maken hebben met een risicosector waar het gaat om garanties voor voedselveiligheid. De verwerking door de enige destructor van dit gevaarlijke afval – SRM – bleek ook nog eens verliesgevend volgens het rapport van DHV. In het verleden is vaker gebleken dat dit een van de risicofactoren is bij bedrijven die gevaarlijk afval verwerken. Dat is een zaak die wij zeker niet moeten onderschatten.

Zoals nu wordt voorgesteld, zal het afval eerst vanuit alle delen van

Poppe

het land naar het uiterste noorden worden vervoerd en vervolgens naar het zuiden van het land, het Rijnmondgebied en de Moerdijk. Dat zijn toch behoorlijk lange afstanden. Ook zal er tussenopslag plaatsvinden. Dat maakt de transparantie wat betreft de scheiding van stoffen – SRM als gevaarlijke afvalstof en de stoffen die nog voor humane voeding of voor diervoeder, wat voor mij ook een humane voedselketen is, in aanmerking komen – er niet beter op. De voorbereiding in de destructor, waar de grondstoffen voor humane en dierlijke consumptie uit slachtafval wordt gehaald, gelijktijdig aan de verwerking van het gevaarlijke afval is naar onze mening riskant, omdat die scheiding erg moeilijk handhaafbaar zal zijn, zoals wij weten van andere gevaarlijke afvalstoffen. Het gaat hier wel om voedselveiligheid. Ik denk dat het een primaire taak van de overheid is om alles in te zetten op voedselveiligheid, zeker nu die de laatste jaren nogal eens in het geding is geweest.

De voedselveiligheid kan op deze manier – lange afstanden en één bedrijf, waar humane voedingsstoffen worden geproduceerd en waar gevaarlijk afval wordt verwerkt dat zeker naar een verbranding moet – onvoldoende worden gegarandeerd. Het is belangrijk om deze kwestie in de Kamer te bespreken, nu er gelegenheid toe is bij de wijziging van de Destructiewet. Ik heb een beetje de indruk dat het aspect van de voedselveiligheid wordt onderschat. In de brief die de minister heeft geschreven naar aanleiding van mijn opmerkingen in het voorgaande debat, gaat zij voornamelijk in op de financiële consequenties van inzameling en directe verwerking bij de afvalverwerker, terwijl ik het duidelijk heb gehad over de voedselveiligheid en de transparantie bij de scheiding van hoog- en laagrisicomateriaal.

De minister verwijst in haar brief wel naar het feit dat DHV, dat een onderzoek heeft gedaan, heeft aangegeven dat die optie er is. Dat is zelfs optie één: direct verzamelen, direct verwerken bij de afvalverwerker en de oven in. Omdat er een aantal voorzieningen getroffen moet worden, zou dat echter mogelijk twee jaar duren. Dat moet toch niet het punt van breken zijn, zeker niet omdat die twee jaar, met een beetje politieke wil, ook nog wel verkort kan

worden. En dan zijn de kosten van aparte inzameling en aparte verwerking als gevaarlijke afvalstof ook niet significant hoger dan de kosten die het nu met zich brengt. Overigens is dat niet uitgerekend. Bovendien zullen de transportkosten heen en weer door het land aanzienlijk lager zijn en ook die zijn niet meegenomen in de verwerkingskosten die tussen de f 150 en f 300 per ton zouden liggen, hetgeen niet significant hoger is dan nu.

De door de minister in haar brief aangedragen financiële argumenten gaan naar mijn mening te weinig in op het aspect van de voedselveiligheid, onvoldoende in op de transparantie en de handhaving-smogelijkheden die wij nu niet hebben en straks bij een directe aanlevering en een echte scheiding veel beter kunnen zijn. Afvalinzamelaars zamelen voor hergebruik afval in en moeten een aparte vergunning en een aparte bedrijfsvoering hebben als het gaat om gevaarlijke afvalstoffen. In dit geval komt het met één vergunning bij één bedrijf! Ik vind dat wij SRM toch als een gevaarlijke afvalstof moeten zien, zoals in de Wet milieubeheer is aangegeven, en dus ook zo'n scheiding moeten aanbrengen. DHV geeft aan dat dit binnen twee jaar kan, en met een beetje goede wil zou dat mijns inziens best nog wat eerder kunnen. Ik wil daarom met nadruk de volgende motie onder de aandacht van de Kamer brengen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende, dat de verwerking van gespecificeerd hoogrisicomateriaal momenteel plaatsvindt via de keten inzamelaar-slachthuis-destructiebedrijf-afvalverbrandingsinstallatie;

van mening, dat het uit het oogpunt van effectieve handhaving en het voorkomen van onbedoeld mengen van te scheiden materiaalstromen onwenselijk is dat door destructiebedrijven zowel gespecificeerd hoogrisicomateriaal (bestemd voor verbranding) als ander hoog- of laagrisicomateriaal (bestemd voor menselijke of dierlijke consumptie) verwerkt wordt;

verzoekt de regering met voorstellen te komen om gespecificeerd hoogrisicomateriaal van slachthuizen en boerderijen gescheiden in te zamelen, waarbij de verdere verwerking geconcentreerd wordt bij daartoe aangewezen afvalverbrandingsinstallaties,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Poppe en Ter Veer. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 14 (26357).

□

Staatssecretaris **Faber**: Mijnheer de voorzitter! Het belang van voedselveiligheid, zoals nu weer met name door de heren Ter Veer en Poppe naar voren is gebracht, wordt natuurlijk door ons allen van harte ondersteunt. Ook de regering is daar sinds jaar en dag ook heel druk mee bezig, zoals wel blijkt uit verschillende nota's. Bij maatregelen die ter verbetering van voedselveiligheid worden genomen, moeten wij echter niet over één nacht ijs gaan, maar moeten wij de zaken goed op een rij zetten om inzicht te krijgen in de eventuele consequenties ervan. Ik heb al eerder gezegd dat het al dan niet halen van de kadavers uit het diervoer één onderdeel van die afweging is, want dat heeft vele soorten consequenties. Dat heeft logistieke consequenties, financiële consequenties, milieuconsequenties – als het niet naar de destructor mag, moet het toch naar de verbrander – en ook wetstechnische consequenties. Uiteraard zal een en ander ook bekeken moeten worden in vergelijking met hetgeen er binnen Europa op dat punt gebeurt. Juist vanuit die zorgvuldigheid en gelet op het feit dat het van zo'n groot belang is dat het in één keer goed wordt gedaan voor de toekomst, zeg ik de heer Udo na, dat wij er niet zomaar fragmentarisch een element uit moeten halen, maar het in een samenhang van de kwaliteit van in dit geval het diervoer in totaliteit moeten bezien. De aandacht en de zorgvuldigheid die dat verdient, maken het ook nodig om er enige tijd voor uit te trekken. De regering heeft daarvoor enkele maanden uitgetrokken. In december zal de nota diervoer naar de Kamer worden gezonden. Het diervoer moet in de

Faber

toekomst die kwaliteit hebben die wij met z'n allen wenselijk achten.

De heer **Poppe** (SP): Het is helder wat de staatssecretaris zegt als het gaat over de kwaliteit van het diervoer en de voedselveiligheid voor de humane voedselketen. Wij hebben het nu over het gespecificeerd hoogrisicomateriaal dat door de overheid als het ware is bestempeld als gevaarlijk afval. Dat mag niet in diervoer komen. Ik vind dat de staatssecretaris daarop nadrukkelijker moet ingaan.

Staatssecretaris **Faber**: De regering spreekt met één mond, al gaat dat soms gaat met twee monden.

□

Minister **Borst-Eilers**: Mijnheer de voorzitter! Afgesproken is dat de staatssecretaris in zou gaan op de argumenten die door de heer Ter Veer naar voren zijn gebracht. Ik zou de motie van de heer Poppe bespreken.

De gedachte van gescheiden ophalen en verwerken van gespecificeerd hoogrisicomateriaal kan ik volledig ondersteunen, ook uit een oogpunt van voedselveiligheid. Ik werp de gedachte van mij dat de regering daar onvoldoende oog voor zou hebben. De collega's van LNV zijn al enige tijd bezig, daartoe extra aangespoord door de dioxinecrisis, om met een vernieuwd beleid op het punt van voedselveiligheid te komen. Daarbij zijn twee elementen aan de orde. Hoe zorg je structureel voor veilig voedsel? Hoe reageer je adequaat, competent en alert wanneer zich een crisis voordoet? Wij zullen de Kamer hierover zo spoedig mogelijk berichten. Wij hebben aan Berenschot een advies gevraagd. Gescheiden ophalen en verwerken is derhalve een goede zaak. Dat schrijft ook Dwars, Hederik en Verheij.

Ik heb tijdens de plenaire behandeling op 8 september al gezegd dat de voorbereidingen bij Rendac in een vergevorderd stadium zijn om het SRM gescheiden op te halen en te vervoeren. In het zuiden van het land zal dat per 1 november a.s. ook ingaan. Dus aparte auto's voor het specifiek hoogrisico-materiaal en aparte auto's voor het overige materiaal. De verwerking van dat hoogrisicomateriaal gebeurt op een aparte lijn in een apart gebouw

in Bergum. Nu wil de heer Poppe een soort korte verbinding tot stand brengen. Het is een interessante gedachte die ook in het DHV-rapport naar voren komt. Waarom zou je die stroom van dat gespecificeerd hoogrisicomateriaal nog langs die destructor sturen en waarom niet regelrecht naar de verbrandingsinstallatie, zo vroeg de heer Poppe. Wij hebben in de brief van 24 september al gezegd dat wij dat op dit moment nog niet goed realiseerbaar achten, en wel om diverse redenen die ik hier wel naar voren wil brengen. Er moeten door de vuilverbrandingsinstallaties extra investeringen worden gedaan. Er moet een voorbereiding plaatsvinden. Een kadaver kan niet in zijn geheel in de verbrandingsinstallatie worden gestopt. De heer Ter Veer sprak over een verkleinmachine. Rendac heeft voordat het zelf overging tot aparte auto's en een apart gebouw, bij AVI's gevraagd of er bedrijfsmatige belangstelling was om dit te gaan doen. Het antwoord was: nee, wij hebben daarin geen interesse, wij zitten vol. Wij willen voor dit soort werk geen investeringen doen. Rendac heeft voor een van de tussenproducten, het vet, een nieuwe bestemming gevonden. Het wordt via een verbranding met speciale branders gebruikt als een energieopwekkingsbron. Dat leidt weer tot verdere kostenverlaging. Wij vinden dit for the time being ook een uitstekende oplossing.

De AVI's zien er geen brood in. Ik weet niet in hoeverre er overleg is geweest met minister Pronk, die verantwoordelijk is voor de milieuvergunning. De heer Poppe houdt echter vast aan de eerste optie in het rapport van DHV. Ik heb dat rapport met aanbevelingen voor mij. Aanbevolen wordt om nader onderzoek te doen naar de mogelijkheden.

Het dictum van de motie van de heer Poppe begint met "verzoekt de regering met voorstellen te komen". Ik vind dat te ver gaan. Ik weet nog niet of de optie uitvoerbaar is. Indien het dictum zou luiden "verzoekt de regering nader onderzoek te doen en de Kamer te rapporteren" zou ik met de motie geen moeite hebben. De formulering is nu dat het linksom of rechtsom moet en dat de regering met voorstellen daartoe moet komen. Daarom moet ik de motie nu ontraden.

De **voorzitter**: Het is mij gebleken dat er behoefte is aan een vierde termijn. Ik stel voor, hiertoe gelegenheid te geven.

Daartoe wordt besloten.

□

De heer **Poppe** (SP): Voorzitter! Het moge duidelijk zijn dat het onderwerp voor mij heel belangrijk is. Het vereist ook aandacht van de Kamer en van de bewindslieden. Voor een belangrijk deel zijn wij het met elkaar eens. Het gescheiden ophalen en verwerken van risicomateriaal is noodzakelijk.

Ik vind het daarom des te merkwaardiger dat dit materiaal naar een bedrijf gaat waar een gemengde partij terecht komt. Handhaving is dan, in de dagelijkse hectiek van aanvoer van materiaal dat vanwege de stank ook nog snel verwerkt moet worden, een probleem. Daarom is ook in andere bedrijven die met gevaarlijk afval werken een echte scheiding aangebracht. Misschien vindt de destructie plaats in een apart gebouw, maar het materiaal gaat door één poort naar binnen. Als wij handhavers ernaar vragen, zullen zij naar ik verwacht zeggen dat je het in ieder geval niet zo moet doen als je iets handhaafbaar wilt houden.

Dat de afvalverbrandingsinstallaties er niet zoveel interesse in hebben, is voor ons natuurlijk geen beletsel. De AVI's zijn door de overheid gedomineerde bedrijven. Indien wij het uit een oogpunt van volksgezondheid en voedselveiligheid noodzakelijk vinden dat verwerking daar plaatsvindt, zal dat geen probleem zijn. Een gesprek met de heer Pronk is natuurlijk nooit weg.

Rendac heeft zelf advies gevraagd bij de AVI's. Dat geeft al aan dat Rendac zelf met de verwerking en met de investeringen die het moet doen niet zo blij is. Het had die graag willen afschuiven. Er worden geen extra inkomsten gegenereerd. Dit werk is niet winstgevend. Zo'n risicosituatie moeten wij niet creëren, maar juist voorkomen.

In mijn motie zou ik de regering niet moeten vragen om met voorstellen te komen, maar om onderzoek te doen. Ik wil best moties afzwakken, maar ik denk dat mijn medeondertekenaar, de heer Ter Veer, en ikzelf genoeg argumenten hebben, handhaafbaarheid, bedoeld en onbedoeld mengen van twee

Poppe

stromen die absoluut gescheiden dienen te zijn en volgens de wet moeten zijn, om vast te houden aan de kortste lijn. Die loopt direct naar de afvalverbranding en niet kriskras door het land. Ik zie niet helemaal de noodzaak om de motie zodanig af te zwakken dat de regering alleen een voorstel tot onderzoek wordt gedaan. In de motie staat niet dat de regering geen onderzoek mag doen. Als een dergelijk onderzoek wordt verricht, moet het gericht zijn op die scheiding en de redenen waarom ik voor die scheiding pleit. Indien blijkt dat dit niet mogelijk is, dan horen wij dat natuurlijk van de regering, maar als je al begint met de opmerking dat niet wordt ingezet op die scheiding en dat een onderzoek wordt verricht omdat de Kamer dat zo graag wil, zal het resultaat navenant zijn. In die zin handhaaf ik het dictum van de motie.

□

Mevrouw **Swildens-Rozendaal** (PvdA): Voorzitter! Om een derde termijn van mijn kant te voorkomen, vraag ik de bewindslieden of ze met de uitleg van de heer Poppe kunnen leven. Wat is hun oordeel dan?

□

Minister **Borst-Eilers**: Voorzitter! U vraagt of wij met die interpretatie kunnen leven. Als wij dingen op papier zetten, staat er wat er staat. Ons wordt hier verzocht voorstellen in te dienen om het zo te doen. Ik blijf dus bij mijn eerdere oordeel dat ik aanvaarding van de motie ontraadt. Dit neemt overigens niet weg dat wij die mogelijkheid zullen verkennen, omdat het logisch is dat je een korte lijn neemt. Tegenover Rendac vind ik het niet correct om eerst een lijn overeen te komen en daar dan weer halsoverkop vanaf te stappen. Rendac heeft niet die verkenning gedaan omdat men zelf niet geïnteresseerd was, maar omdat men voor een investering stond. Het ging om aparte transportwagens en dan is een dubbel aantal auto's en mensen nodig. Dat kost geld en als je van tevoren al weet dat die AVI's staan te springen om het zelf te gaan doen, verricht je die investering niet. Zo zie ik dat.

Ik spreek de inspecteurs regelmatig. Zij zeggen dat op de manier waarop nu gescheiden wordt opgehaald en verwerkt, een goede

inspectie mogelijk is. Op deze manier is goede handhaving mogelijk.

De heer **Poppe** (SP): Mijn mondelinge toelichting op de motie maakt in feite onderdeel uit van het debat, dus ook onderdeel van de motie. In die zin vraag ik de minister of zij, ondanks het feit dat zij aanvaarding ontraadt, toch de mogelijkheid die in de motie wordt voorgesteld zal bekijken. Als dat juist is, vind ik het ontraden gratis, onnodig. Ik vraag de minister dus of zij de motie inclusief haar nadere uitleg wil bezien, waarna de Kamer zo spoedig mogelijk de uitslag van het onderzoek hoort.

Minister **Borst-Eilers**: Wij hebben niet voor niets advies gevraagd aan Dwars, Hederik en Verheij. Als men daar zegt dat het de moeite waard is een onderzoek te doen naar het rechtstreeks naar de verbrandingsinstallatie brengen van het afval, zullen wij dat doen. Men schrijft echter dat wij ons moeten concentreren op de kosten, de bedrijfszekerheid en de capaciteit. Ik ben echter op het punt van de kosten er nog absoluut niet van overtuigd dat er een positief oordeel wordt geveld. Ik merk wel hoe de Kamer met de motie omgaat.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, op een nader te bepalen tijdstip te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Drank- en Horecawet (25969).**

De **voorzitter**: Ik deel u mede dat, zoals bekend, de eerste termijn van de Kamer vandaag wordt gehouden. Verder is het mijn voornemen, afhankelijk van het moment dat een spreker klaar zal zijn, rond 18.30 uur te schorsen voor de dinerpauze. Dan weet men waar men aan toe is.

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Buijs** (CDA): Het was in 1990 dat in de notitie over de hoofdlijnen van een nieuwe alcoholwet al gepreludeerd werd op een fundamentele herziening van de Drank- en horecawet. Dat is nu bijna tien jaar geleden. Het voornemen was destijds om ook andere maatschappelijke problemen, bijvoorbeeld gokverslaving, drugs, criminaliteit in de horeca, problemen die samenhang vertonen met de kanalisering van de alcohol distributie in ons land, in één keer in preventieve zin alomvattend aan te pakken. De minister heeft om haar moverende redenen hiervan afgezien. De CDA-fractie betreurt dit, temeer omdat nu een kans gemist is, waardoor een meer integrale benadering van de bekende maatschappelijke problemen achterwege blijft.

Maar dit gezegd hebbende wil onze fractie de minister toch ook complimenteren met de zeer uitvoerige informatie die de minister de afgelopen periode de Kamer heeft doen toekomen over de voorliggende wijziging van de Drank- en horecawet. Deze informatie geeft een goed overzicht van de ernst en de omvang van de alcoholproblematiek in ons land en de daarmee gepaard gaande maatschappelijke schade, die vele miljarden bedraagt. Het aantal probleemdrinkers in ons land wordt geschat op 1 miljoen, waarvan zo'n 300.000 alcoholverslaafden. Dit zijn cijfers die verontrustend zijn en een aanzet moeten geven voor een intensivering van het alcoholmatigingsbeleid.

Zal de nu voorliggende wetswijziging een bijdrage kunnen leveren aan dit alcoholmatigingsbeleid? De CDA-fractie is van mening dat met deze nieuwe Drank- en horecawet slechts op zeer beperkte schaal een bijdrage wordt geleverd aan het terugdringen van de alcoholproblematiek. Deze wetswijziging heeft naar onze mening een zeer hoog betuttelingsgehalte en laat te weinig ruimte voor zelfregulering en particulier initiatief.

Hoe moet het dan wel? Zoals ook in ons verkiezingsprogramma is omschreven, is het CDA van mening dat een goed alcoholmatigingsbeleid moet beginnen met preventie. Voorlichting over alcohol moet al beginnen op de basisschool. In ons verkiezingsprogramma wordt voorge-